

Rautalammin kunta
kunnanhallitus
Kuopiontie 11
77700 Rautalampi

Matti Vanttinen
Kerkontie 2 A 3
77930 Kerkonjoensuu
puh. 040 480 1492
matti.vanttinen@rautalampi.fi

Oikaisuvaatimuksen tekijän kotikunta: Rautalampi

OIKAISUVAATIMUS kh § 59 / 2025 Otto-oikeuden käyttäminen

Kunnanhallitus on kokouksessaan 10.03.2025 käyttänyt otto-oikeutta varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodinjohtajan tekemään viranhaltijapäätökseen esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen maksusitoumusasiassa.

Perustelut

Katson, että kunnanhallituksella ei ole ollut asiassa toimivaltaa kahdella perusteella:

- 1) kyseessä on yksilöpäätös, johon ei ole otto-oikeutta
- 2) otto-oikeutta oli käytetty jo hyvinvointilautakunnassa

1) yksilöpäätösnäkökulma

Hallintojohtaja on asian esittelytekstissä tuonut esiin Kuntaliiton ja aluehallintoviraston tulkinnan, jonka mukaan

Kuntalain 92.5 § kohdan mukaan **otto-oikeutta ei ole yksilöön kohdistuvissa** opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioissa. Kuntalaissa ei ole määrätty, mitä nämä yksilöä koskevat asiat tarkalleen ottaen ovat. Myös varhaiskasvatuspalveluissa, kuten lapsen varhaiskasvatukseen ml. täydentävään varhaiskasvatukseen ottamisessa, on pääosin kysymys yksilöä koskevista päätöksistä. Varhaiskasvatusta ei kuitenkaan ole mainittu kuntalaissa erikseen. Vuoteen 2012 asti varhaiskasvatus oli lasten päivähoitoa ja tähän asti myös lasten päivähoidon yksilöpäätökset kuuluivat yksilöön kohdistuvina sosiaalitoimen asioina kuntalain mukaisen otto-oikeuden ulkopuolelle. Näin ollen voisi ajatella, että asia kuuluisi otto-oikeuden ulkopuolelle, mutta niin kauan kuin kuntalain 92 § 5 mom. varhaiskasvatuksen yksilöasioita ei ole erikseen mainittu, tilanteeseen voi liittyä tulkinnanvaraisuutta.

Pohjois-Savon AVI:n lausunto: Selvittelimme lakimiestemme näkemyksiä asiasta. Ei meillä ole Kuntaliiton vastaukseen lisättävää. **Yksilöpäätöksestä näkemyksemme mukaan tässä on kyse** ja kuten Kuntaliitto toteaa ja suoraan laissa ei varhaiskasvatusta mainita. Nähdäksemme päätöksentekijä on tehnyt päätöksen vallitsevien periaatteiden mukaisesti. Jos poliittinen elin haluaa muuttaa periaatteita, tuli nähdäksemme miettiä, onko yksittäisten päätösten muuttaminen oikea keino. Tulisiko tehdä periaatteellinen linjaus asiasta (esim. tietyn alueen lasten mahdollisuudesta osallistua toisen kunnan esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen esim. työssäkäyntisuunnan vuoksi), jolloin linjaus koskisi kaikkia ja päätöksenteko olisi yhdenvertainen kaikkia kohtaan eikä kunnanhallitus tällöin ottaisi päätettäväkseen yksilöpäätöksiä. Viranhaltijoiden tehtäväksi jäisi noudattaa yleisesti laadittuja periaatteita ja toki muuta lainsäädäntöä päätöksissään.

2) otto-oikeuden ketjuttaminen

Otto-oikeudesta eli asian ottamisesta ylemmän toimielimen käsiteltäväksi säädetään kuntalain 92 §:ssä. Otto-oikeuden rajoituksista säädetään kuntalain 92 §:n 5 momentissa.

Kuntalain 92 §:n 1 mom. mukaan *"Kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen."*

Otto-oikeuden kohteena on alemman viranomaisen päättämä asia, jossa ao. viranomainen on tehnyt päätöksen. Lähtökohtana on, että otto-oikeudella asia voidaan ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Kunnassa voidaan kuitenkin hallintosäännön määräyksellä antaa otto-oikeus lautakunnalle. Lautakunnan käsiteltäväksi voidaan ottaa lautakunnan jaoston tai lautakunnan alaisen toimielimen tai viranhaltijan päättämä asia. Lautakunnalla on otto-oikeus kuitenkin vain siinä tapauksessa, ettei asiaa ole otettu kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Viimeistään otto-oikeutta on käytettävä siinä ajassa, jossa oikaisuvaatimus päätöksestä olisi tehtävä. Jos asia on otettu lautakunnan käsiteltäväksi, kunnanhallitus voi oikaisuvaatimusajan kuluessa edelleen ilmoittaa, että se käyttää omaa otto-oikeuttaan, jolloin asia siirtyy sen käsiteltäväksi. Käsitykseni mukaan näin ei ole toimittu.

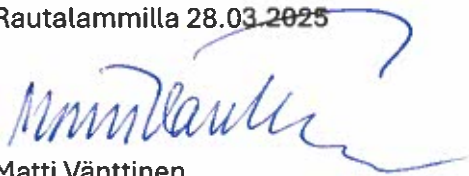
Otto-oikeuden kohteena voi olla vain päiväkodin johtajan päätös, ei lautakunnan otto-oikeuden nojalla tekemä päätös. Kun asia on otettu lautakunnan käsiteltäväksi eikä kunnanhallitus ole oikaisuvaatimusajan kuluessa ilmoittanut, että se käyttää omaa otto-oikeuttaan, jolloin asia olisi siirtynyt sen käsiteltäväksi, **ei kunnanhallitus voi enää otto-oikeutta käyttää.**

Johtopäätös

Kunnanhallituksella ei siis ole oikeutta käsitellä yksilöpäätöksiä eikä kunnanhallitus voi käyttää otto-oikeutta asiassa, joka jo on ollut lautakunnan otto-oikeuskäsittelyssä. Näin ollen kunnanhallituksen päätös ei ole syntynyt oikeassa järjestyksessä eikä siksi ole pätevä. On katsottava, että viranhaltijan tekemä alkuperäinen päätös jää edelleen voimaan.

Kunnanvaltuuston kokouksessa 27.03.2025 on tehty valtuustoaloite esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen vapaasta hakeutumisoikeudesta rautalampilaisille lapsiperheille huomioiden perheiden työssäkäynti- ja asiointisuunta sekä mahdollinen asunnon sijainti lähellä kunnan rajaa ja toisen kunnan palveluja. Asia voi edetä tätä kautta viranhaltijavalmistelun jälkeen luottamushenkilöiden toivomaan suuntaan ja lopputulokseen tavalla, joka on hyvän hallintomenettelyn mukainen. Valtuustoaloitteen kautta etenevä menettely on myös Kuntaliiton suosituksen mukainen toimintamalli asian ratkaisemiseksi.

Rautalammilla 28.03.2025

Matti Vänttinen

